

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ

**Збірник матеріалів
XXI підсумкової науково-практичної конференції викладачів**

01 лютого 2019 року

*За загальною редакцією
члена-кореспондента НАПН України, доктора політичних наук, професора,
К.В. Балабанова*

Маріуполь – 2019

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. К.В. Балабанова. – Маріуполь: МДУ, 2019. – 262 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 6 від 28.01.2019)

Редакційна колегія:

Голова – Балабанов К.В., доктор політичних наук, професор

Члени редколегії: Булатова О.В., д.е.н., проф.; Безчотнікова С.В., д.філол.н., проф.; Задорожна-Княгницька Л.В., д. пед. н., доцент; Лисак В.Ф. д.і.н., проф.; Омельченко В.Я., д.е.н., проф.; Павленко О.Г., д.філол.н., доц.; Романцов В.М. д.і.н., проф.; Слющинський Б.В., д.соц.н., проф.; Толпежников Р.О., д.е.н., доц.; Чентуков Ю.І., д.е.н., проф.; Шепітько С.В., к.філол.н., проф.

Збірник містить матеріали XXI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 01 лютого 2019 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, літературознавства і культурології, філології, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

<i>Добровольська С.В.</i> СУЧАСНИЙ СТАН ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА ДОНБАСІ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА СТАЛІЙ РОЗВИТОК РЕГІОНУ	42
<i>Іванова В.В.</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ.....	44
<i>Мітюшкіна Х.С.</i> МЕТОДИ ОЦІНКИ СТАНУ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА	46
<i>Пастернак О.М.</i> СЕЗОННІ КОЛИВАННЯ ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ ФОРМАЛЬДЕГІДОМ.....	48
<i>Черніченко Г.О., Беспалов С.І.</i> ФІСКАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПОДАТКУ	49
<i>Чечета Н.О.</i> ДОТРИМАННЯ БЕЗПЕЧНИХ УМОВ ІСНУВАННЯ ЛЮДИНИ.....	52

СЕКЦІЯ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА ТА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

<i>Бражко О.В.</i> ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ.....	54
<i>Волік В.В.</i> ВИСОКОЯКІСНА ОСВІТА ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ СУДДІ	55
<i>Годованик Є.В., Тихомирова Г.Є.</i> ЩОДО ПРАВОВИХ АСПЕКТІВ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ МІЖДЕРЖАВНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	57
<i>Ковейно Ю.В.</i> ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ В СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЛІСІВ	60
<i>Колосов Р.В.</i> ЗАХИСТ ПЕРЕВАЖНОГО ПРАВА У КОРПОРАТИВНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	62
<i>Надежденко А.О., Барегамян С.Х.</i> КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ДЕПУТАТІВ ПРЕДСТАВНИЦЬКИХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	63
<i>Польщиков В.В.</i> ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ ПОТЕРПІЛОГО В СПРАВАХ ПРО НЕРОЗКРИТІ ВБИВСТВА	65
<i>Свірський Б.М.</i> ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВПІЗНАННЯ ПОЗА ВІЗУАЛЬНИМ ТА АУДІОСПОСТЕРЕЖЕННЯМ	67
<i>Філіпенко Т.В.</i> ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	68
<i>Хараберюш І.Ф.</i> ІНФОРМАЦІЙНІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ СИСТЕМИ В ОСВІТІ	70

СЕКЦІЯ

МАТЕМАТИЧНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА ВИРОБНИЦТВІ ТА В ОСВІТІ

<i>Дяченко О.Ф.</i> ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ САЙТУ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА РЕЙТИНГУ WEBOOMETRICS	73
<i>Кривенко С.В.</i> УЯВЛЕННЯ ОГРУДКУВАЧА ТИПОВИМИ ЛАНКАМИ.....	74
<i>Шабельник Т.В.</i> ВИЗНАЧЕННЯ СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ КОМП'ЮТЕРНОЇ ІМІТАЦІЇ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА	76

СЕКЦІЯ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА СВІТОВОГО ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ

<i>Гаврилова Н.В., Булик М.В.</i> ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА КИТАЮ У ХХІ СТ.....	78
---	----

СЕКЦІЯ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ТА СВІТОВОГО ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ

УДК 327(043)

Гаврилова Н. В.,

кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики

Булик М. В.

кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА КИТАЮ У ХХІ СТ.

На сьогодні Китай представляє собою державу, що має другий після США ВВП у світі, золотовалютний запас, що становить понад 3 трлн. дол. США, займає перші місця за експортом та імпортом, є справжньою «світовою майстернею», перейнявши цей титул у західних країн. Не випадково, що його зовнішня політика у ХХІ ст. перетворилася на провідний фактор міжнародних відносин та світового політичного процесу. Трансформуючись в один з полюсів багатополярного світу, що формується, КНР багато у чому визначає зміст масштабних геополітичних зсувів, що змінюють світ сьогодні.

Виконавши завдання, що були поставлені перед ним Ден Сяопіном, Китай вступає у новий етап модернізації, яка торкнулася і його зовнішньополітичної доктрини. Стратегія мирного розвитку, визначена у формулі «таогуан янхуей» – «Триматися у тіні, не показувати себе», піддається кардинальній реформі. Як зазначає І. Денисов, на практиці це означає реалістичний підхід до прогностичних оцінок міжнародної ситуації, чутке визначення допустимих меж компромісів у випадку конфліктів і активна участь у їхньому вирішенні, поєднання традиційної зовнішньополітичної поміркованості та активних кроків із захисту національних інтересів Китаю[3]. Зберігаючи наступність у стратегії мирного розвитку як основі своєї зовнішньополітичної доктрини, сучасне керівництво Китаю більше не бажає ховатися у тіні і хоче не лише бути світовим лідером, але й нести глобальну відповідальність. Це, у свою чергу, вимагає перегляду пріоритетів та інструментарію зовнішньої політики. Як і раніше роблячи ставку на економічну дипломатію та «м'яку» силу, Китай готовий відстоювати свої національні інтереси і силовими «жорсткими» методами. Модернізуючи армію, прагнучи стати могутньою морською державою, Китай таким чином демонструє, що свій курс мирного розвитку він готовий захищати і воєнними методами[3].

Китай є безумовним лідером в Азії, де його вплив лише зростає. Китайський капітал домінує у країнах Центральної Азії, а агресивна політика у Південно-Східній Азії змусила членів АСЕАН запровадити низку протекціоністських заходів щодо захисту національних економік. Жорсткість нового зовнішньополітичного курсу Пекіну наглядно простежується в його діях щодо спірних територій у Південно-Китайському морі – Парасельських островів та архіпелагу Спратлі, морського простору та підводного шельфу, багатого на корисні копалини. З 2013 р. КНР почала реалізовувати в регіоні масштабні гідротехнічні роботи зі створення штучних островів, а також їхнього розширення та освоєння. Це процес продовжується попри рішення Гаазького трибуналу щодо незаконності цих дій за позовом Філіппін. У відповідь на це рішення МЗС КНР заявив про готовність продовжувати відстоювати свої суверенні інтереси в регіоні[10].

Реалізуючи свою зовнішню політику, Китай входить з факту обмеженості власних природних ресурсів, яких явно не вистачає для задоволення потреб економіки, яка бурхливо розвивається. У контексті цього на сучасному етапі стратегічного пріоритету набувають регіони, багаті на корисні копалини, родючі ґрунти або інші сировинні ресурси, зокрема: Східну Азію, Латинську Америку та Африку. Додаткового значення вони набувають як ринки збуту промислової продукції, де Китай має привілейоване становище. Саме у даних випадках економічна експансія КНР має яскраво виражений експансіоністський характер. У Латинській Америці, зокрема, Пекін спромігся за короткий час перетворитися на провідного гравця, який успішно витісняє з регіону США. Співробітничавши на двосторонній основі та з різноманітними інтеграційними структурами на штатт КАРІКОМ, МЕРКОСУР, УНАСУР, Тихоокеанського пакту, КНР стала головним фінансовим донором для низки держав – Куби, Венесуели, Суринаму тощо[1]. Для інших країн – найбільшим інвестором та торговельним партнером, зокрема: Бразилії, Чилі. Якщо у 2000 р. китайський експорт до Латинської Америки складав лише 1 % від загального обороту, то на сьогодні він збільшився до 15 %. Активно розвивається і військово-технічне співробітництво між КНР та країнами регіону[4]. Разом із тим, ціла низка латиноамериканських країн отримує значну безоплатну допомогу у вигляді грантів та подарунків, як правило, у соціальній та культурній сферах на будівництво житлових будинків, лікарень, стадіонів, доріг та аеропортів.

В Латинській Америці за допомоги свого економічної дипломатії Пекін успішно реалізує одну з головних цілей своєї зовнішньої політики – визнання світом доктрини «одного Китаю». Таким чином, йому вдалося зменшити кількість держав, що мають відносини з Тайванем, до 7 з 24. «М'яка сила» китайської дипломатії ефективно реалізується через розширення можливостей впливу через велику китайську культуру. Так, у країнах регіону функціонує понад 70 «Інститутів Конфуція»[2].

Шляхом надання кредитів та грантів, реалізації інвестиційних проєктів, зокрема, у логістичній сфері, Китай поширює свій вплив на Африканському континенті. Веж на сьогодні низка країн фактично перебуває під повним контролем КНР. Так, яскравим прикладом є Замбія, яка за борги буда змушена передати свою гірничодобувну промисловість, зокрема, алмазну, права на залізні дороги тощо. Як зазначають експерти, з 2000 р. китайські інвестиції в африканські країни перевищили 150 млрд. дол. США. Більш того, на недавньому Форумі китайсько-африканського співробітництва, який відбувся 3 – 4 вересня 2018 р., Голова КНР Сі Цзіньпін пообіцяв надати ще 60 млрд. дол. США на інвестиційні проєкти, а також у вигляді кредитів та грантів[7]. Таким чином, Китай перетворився на провідного економічного партнера Африки, витісняючи США та країни ЄС.

Сучасна зовнішня політика КНР передбачає активну роль Пекіну в регіонах Антарктиди та Арктики, багатих на корисні копалини. Приєднавшись до Договору про Антарктиду у 1983 р., він позначив свою присутність на континенті будівництвом чотирьох баз, зокрема, у секторі, на який претендує Австралія. Вони, а також арктична станція «Жовта ріка», знаходяться під управлінням Китайської арктичної та антарктичної адміністрації. Крім того, у Шанхаї було утворено Інститут полярних досліджень Китаю, який має забезпечувати наукову складову освоєння крайніх Півночі та Півдню. Завдяки Данії КНР отримала статус спостерігача при Арктичній Раді, активно інвестуючи у розробку корисних копалин на острові Гренландія. Водночас Пекін заявив про наміри щодо розвідки мінеральних ресурсів в Антарктиді та на шельфі навколишніх морів, що суперечить міжнародній конвенції щодо цього континенту.

Приділяючи стільки уваги країнам Азії, Африки та Латинської Америки, Китай разом із тим залишає в центрі своєї зовнішньополітичної уваги США. Країни є одна для одної основними економічними партнерами, чий щорічний торговельний оборот перевищує 500 млрд. дол. США з явним профіцитом на користь КНР. В таких умовах головним дипломатичним завданням офіційного Пекіну залишається побудова двосторонніх відносин, які б виключали подальше загострення чинних протиріч. Вони ж у свою чергу, посилюються з приходом Д. Трампа, який узяв курс на трансформацію відносин з КНР у сфері торгівлі, запровадивши мита на імпортні товари та санкції проти низки китайських компаній[11]. При цьому слід зазначити, що Китай володіє цінними паперами США на суму у понад 1,5 трлн. дол. США[8].

Стратегічним партнером КНР залишається і Російська Федерація. Відносини активно розвиваються не лише на двосторонній основі, але й у рамках ШОС, БРІКС та «Великої двадцятки». При цьому двосторонній торговий оборот у 2017 р. склав близько 90 млрд. дол. США, при цьому КНР стала найбільшим для Росії партнером за експортом та імпортом[9]. В рамках цих відносин відбувається подальший розвиток військово-технічного співробітництва, яке має на меті модернізацію озброєння, особливо на фоні подальшого загострення відносин з західними державами.

Підводячи підсумки, слід наголосити на характерній особливості зовнішньої політики КНР: з одного боку, вона позиціонує себе як провідного політичного та економічного партнера Заходу, зокрема, США; з іншого – продовжує робити ставку на протиставлення розвинутих держав та тих, що розвиваються, відносячи себе до останніх. Зберігаючи певну наступність в реалізації зовнішньополітичного курсу, нове керівництво Китаю внесло значні корективи у його зміст, прагнучи керуватися раціоналістичними, а не ідеологічними чинниками, а також бути підготовленим до можливих ускладнень у світовій політиці.

Література

1. Гаврилова Н., Константинова Ю. Відносини Китаю з країнами Карибського басейну // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія. 2017. № 20. URL: <http://visnyk-politologia.mdu.in.ua/uk/visnik-20.pdf> (Дата звернення: 28.11.2018).
2. Дагабян С. Поднебесная на просторах Латинской Америки // Свободная мысль. 2016. № 4. URL: <http://www.svom.info/entry/664-podnebesnaya-na-prostorah-latinskoj-ameriki/?collection=32> (Дата звернення: 28.11.2018).
3. Денисов И. Эволюция внешней политики Китая при Си Цзиньпине // Международная жизнь. 2015. № 6. URL: <https://interaffairs.ru/jauthor/material/1253> (Дата звернення: 28.11.2018).
4. Кияниця Л. Військово-стратегічний аспект КНР в Латинській Америці // Гілея. 2011. № 49. URL: <http://gileya.org/download.php?id=66> (Дата звернення: 28.11.2018).
5. Левін Д. Латинська Америка і Китай: занепокоєння і реальність // Гілея. 2011. № 46. URL: <http://gileya.org/download.php?id=63> (Дата звернення: 28.11.2018).

6. Титаренко М., Петровский П. Россия, Китай и новый мировой порядок // Международная жизнь. 2015. Март. URL: http://www.ifes-ras.ru/images/stories/2015/interaffairs_201503-p24-43.pdf (Дата звернення: 28.11.2018).
7. China promises \$60 bn aid to Africa as 2018 FOCAC summit opens. URL: <http://www.africanews.com/2018/09/03/china-promises-60-bn-aid-to-africa-as-2018-focac-summit-opens/> (Дата звернення: 28.11.2018).
8. Report On Foreign Portfolio Holdings Of U.S. Securities. URL: <https://home.treasury.gov/news/press-releases/sm0374> (Дата звернення: 28.11.2018).
9. Russia // The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/rs.html> (Дата звернення: 28.11.2018).
10. South China Sea: Tribunal backs case against China brought by Philippines URL: <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-36771749> (Дата звернення: 28.11.2018).
11. Trump sets tariffs on \$50 billion in Chinese goods; Beijing strikes back URL: <https://www.reuters.com/article/us-usa-trade-china-ministry/trump-sets-tariffs-on-50-billion-in-chinese-goods-beijing-strikes-back-idUSKBN1JB0KC> (Дата звернення: 28.11.2018).

УДК 323.22/.28(477):327(4-191.2)

Гільченко О. Л.

кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики

ПОЗИЦІЇ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ ЩОДО ПРОЦЕСУ МИРНОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ НА ПІВДЕННОМУ СХОДІ УКРАЇНИ

В процесі трансформації та реалізації зовнішньої політики Європейського Союзу важливу роль завжди відігравали й досі відіграють позиції та інтереси окремих держав-членів. Це впливає, передусім, із обмежень, які пов'язані з одностайністю голосування в Раді ЄС і Європейській Раді щодо основної кількості зовнішньополітичних і безпекових питань. Здебільшого необхідним є досягнення державами-членами консенсусу з тих чи інших дій і рішень ЄС.

Позиції держав-членів ЄС є дуже важливими для формування всеосяжної довгострокової стратегії ЄС, яка була б спрямована на зміцнення української державності та інтеграцію нашої країни до Європи, і послідовної політики ЄС стосовно Росії в умовах російсько-українського конфлікту. Тому розуміння того, наскільки серйозними є розходження між державами-членами і як можна змінити цю ситуацію, має першочергове значення.

Російсько-український збройний конфлікт демонструє слабку згуртованість Європи перед зовнішніми загрозами, головною причиною чого, без сумніву, є розбіжність інтересів країн-членів ЄС у питаннях їхніх зовнішньополітичних пріоритетів загалом і на східноєвропейському напрямі зокрема. Основні інтереси більшості держав Євросоюзу у східноєвропейському регіоні мають економічний характер, пов'язані з енергетикою та доступом до ринків. Зацікавленість окремих держав ЄС у співпраці з країнами Східної Європи впливає також із питань безпеки й імміграції. Однак загалом можна говорити про традиційний для держав-членів дефіцит політичної волі та спільного інтересу сформувати політику стосовно східних сусідів.

Країни Вишеградської групи (Польща, Угорщина, Чеська Республіка, Словаччина) належать до групи держав, які безумовно або з певними застереженнями підтримують європейські прагнення України. Зокрема, окрім об'єднувальних тенденцій у політиці центральноєвропейських держав щодо України, експерти визначають чіткі розподільчі лінії, що визначаються специфікою історико-культурного розвитку, сучасною політичною ситуацією і економічними інтересами.

Так, Угорщина, окрім латентних етнополітичних суперечностей з Україною (неврегульованість питання про множинне громадянство, вимоги Будапешта щодо розширення автономії для угорської меншини в Закарпатській області аж до створення окремого Притисянського округу), має тісні економічні зв'язки з Російською Федерацією не лише в енергетиці, а й в інших економічних сферах [4].

Попри економічну залежність і від Німеччини, отже, й від позиції Берліна щодо «української кризи», основні політичні гравці в Угорщині впродовж останніх років використовують антиліберальну риторику, пошук власної моделі розвитку.

Дещо суперечливою щодо розвитку відносин з Україною, а точніше – в українсько-російському конфлікті, є політика Словаччини, що пояснюється відмінними зовнішньополітичними позиціями її лідерів. Так, попередній президент Словаччини свого часу оприлюднив заяву про «вирішеність питання Криму» та небажаність подальшого зближення України з НАТО. Проте новообраний очільник Словаччини під час братиславської зустрічі навесні минулого року заявив, що РФ, анексувавши Крим, порушила норми міжнародного права та висловив сподівання про виведення «іноземних солдатів» зі